

Sensorveiledning JUS1111 V25

1 Innledning

Oppgaven består av en praktikum som skal løses på 4 timer, og reiser spørsmål innen kjøpsrett og avtalerett. Studentene skal selv finne og identifisere de overordnede problemstillingene, og selvstendig de mer presise rettslige spørsmålene utledet fra rettskildene. Oppgaveteksten og gjengivelse av anførslene er lagt opp slik at det bør være forholdsvis tydelig hvilke hovedspørsmål som skal drøftes.

De senere år har det vært en 4 timers hjemmeeksamen i JUS111. Dette er nå endret fra og med denne eksamen, som altså er gjennomført som skoleeksamen. Det betyr at studentene ikke har samme mulighet til å benytte hjelpemidler mv., og det vil kunne medføre at kvaliteten er noe lavere enn tidligere semestre. Som ved andre skoleeksamener har studentene tilgang til LovdataPro i eksamensmodus. Studentene har ikke tilgang til merknader de har skrevet i LovdataPro, foruten rene henvisninger, og det tidligere problemet med ferdig skrevne tolkningsdrøftelser i LovdataPro som ble kopiert inn i besvarelsene, skal ikke lenger være aktuelt.

Oppgaven skal sensureres som bestått/ikke bestått. Grensen skal trekkes selvstendig og ikke knyttet til E/F-grensen.

Karakterskalaen er beskrevet slik på kursets hjemmeside:

Bestått: Prestasjonen viser at kandidaten har ervervet tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å gå videre til neste emne på studiet. Besvarelsen viser at kandidaten har tilstrekkelige kunnskaper innen faget, i tilstrekkelig grad har klart å formulere og drøfte rettslige problemstillinger, og språket er tilstrekkelig presist. Etter en samlet vurdering av besvarelsens styrker og svakheter anses kandidatens kunnskaper og ferdigheter for tilstrekkelige.

Ikke bestått: Prestasjonen viser at kandidaten ikke har ervervet tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å gå videre til neste emne på studiet. Besvarelsen viser at kandidaten ikke har tilstrekkelig kunnskaper innen faget, eller ikke i tilstrekkelig grad har klart å formulere og drøfte rettslige problemstillinger, eller at språket ikke er tilstrekkelig presist. Etter en samlet vurdering av besvarelsens styrker og svakheter anses kandidatens kunnskaper og ferdigheter ikke for tilstrekkelige

(<https://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS1111/>)

De senere år har statistikken variert noen, men ligget rundt 10 prosent stryk ved opprinnelig sensur. Det er ikke satt noe mål eller norm for andel strykbesvarelser på denne eksamenen.

2 Pensum og læringskrav

Alternativ hovedlitteratur i kjøpsrett er Herman Bruserud (Viggo Hagstrøm), Kjøpsrett, 3. utgave, Oslo 2024 eller Erling Selvig/Kåre Lilleholt, Kjøpsrett til studiebruk, 7. utgave, Oslo 2023. Oppgaven reiser sentrale rettslige problemstillinger som godt dekket i hovedlitteraturen og faller innenfor de sentrale læringskravene i faget («gode kunnskaper om»).

3 Kommentarer til oppgaven

3.1 Kjøpsloven eller forbrukerkjøpsloven?

Oppgaven reiser spørsmål om det er kjøpsloven eller forbrukerkjøpsloven som kommer til anvendelse. Studentene bør finne fram til forbrukerkjøpsloven § 1. Det er alltid et spørsmål om studentene bør gå omstendelig igjennom hvert av vilkårene i loven, eller om de kan gå mer direkte til de(t) vilkår(et) som reiser interessante rettslige spørsmål. Strengt tatt må alle vilkår i kjfl. § 1 være oppfylt for at loven skal komme til anvendelse, men det er liten grunn til å trekke studenter som får noe ut av de tvilsomme problemstillingene, selv om de ikke har kommentert de vilkårene som klart er oppfylt.

Den sentrale problemstillingen blir om Ås «ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet». En teoretisk mulighet kunne vært å sett på hver av de tre varmepumpene som egne kjøp, som kan falle inn under ulike lover, men de fleste studentene vil nok uten videre se på de tre varmepumpene som ett kjøp, og vurdere de samlet. Etter min mening må det være greit. Var hovedformålet til Ås ved kjøpet av de tre varmepumpene hensynet til næringsvirksomheten eller privat bruk?

Det viktigste må være at studentene tar utgangspunkt i en tolkning av ordlyden. De som foretar en fornuftig og selvstendig tolkning og subsumsjon ut fra ordlyden, har levert en bedre besvarelse enn de som eventuelt hopper direkte til en avgjørelse fra Forbrukertvistutvalget eller lignende, selv om avgjørelsen skulle ha overføringsverdi. Selv er jeg ikke kjent med noen praksis fra domstoler, forbrukertvistutvalg eller andre, som kan belyse spørsmålet.

Følgende uttalelse i NOU 1993:27 Forbrukerkjøpslov er relevant, men sier strengt tatt ikke så mye mer enn det som følger av ordlyden:

«Utvalget har riktignok valgt å ta inn begrepet «hovedsakelig». I dette ligger at det avgjørende vil være hva som er det vesentlige formål med kjøpet. Selv om definisjonen har et omvendt utgangspunkt i forhold til formuleringen i kjfl. 1988, «hovedsakelig til personlig bruk», vil grensedragningen måtte skje på samme måte. Skjematisk kan man se det slik at på en skala fra 0 til 100 prosent, må bruken som er knyttet til næringsvirksomhet, ikke utgjøre mer enn 50 prosent. F.eks. vil en drosjeeiers innkjøp av bil ikke være forbrukerkjøp selv om bilen også benyttes privat, fordi mer enn 50 prosent av bruken vil være knyttet til hans næringsvirksomhet.

Utvalget legger til grunn at den presisering i forhold til EF-direktivenes definisjon som uttrykket «hovedsakelig» innebærer, ikke kan anses som et avvik fra direktivenes definisjon. Hvis et kjøp eller en annen rettshandel har et blandet formål, må det i alle tilfelle trekkes en grense. Utvalget antar at denne også etter direktivenes ordlyd må trekkes etter hva som er det vesentligste av to forskjellige formål.»

Lovens ordlyd og ovennevnte uttalelse fra forarbeidene tilsier at omfanget av bruken har betydning, og når hele andre etasje brukes til bolig og kjelleren brukes av familien (og kanskje også noe av første etasje), synes det nærliggende å falle ned på at de tre varmepumpene, samlet, hovedsakelig brukes til private formål.

Et annet spørsmål er om studentene i det videre skal foreta subsidiære drøftelser gitt at (presumtivt) kjøpsloven kom til anvendelse. Etter min mening bør studentene ikke trekkes for ikke å foreta

doble/parallelle drøftelser, når løsningen er såpass klar. I det videre vil jeg drøfte ut fra forbrukerkjøpslovens regler.

3.2 Erstatning for økte strømutfgifter med kr 20 000 på grunn av forsinket levering

Det kan diskuteres om deler av dette tapet er tap i næringsvirksomhet (økte oppvarmingskostnader i advokatvirksomheten), jf. fklj. § 52, men jeg problematiserer ikke tapets størrelse nærmere.

Enkelte studenter vil nok uten videre legge til grunn at det ble inngått en avtale under befaringen 12. november om levering av tre varmpumper 22. november, men de gode studentene bør knytte noen kommentarer til dette. Om man her skal bruke avtalelovens system eller ulovfestet rett basert på et forventningsprinsipp, kan sikkert diskuteres. Det må være fullt forsvarlig å tolke Tastads utsagn («Han sa deretter at han kunne komme og montere pumpene ti dager senere») som et tilbud, og Ås svar som en sammenfallende og rettidig aksept («Det passer fint, vi ses!»). Utsagnene fremstår som tilstrekkelig endelige og bindende. Prisen er klarlagt, og den faktiske sammenhengen er slik at det er nærliggende å inngå avtale. De som på samme grunnlag kommer til at Ås har fått en rimelig/berettiget forventning om levering 10 dager senere til angitt pris, må også gis full uttelling.

Gitt at leveringsvilkårene også anses avtalt/vedtatt, oppstår spørsmålet om det foreligger motstrid mellom leveringsvilkårene og den muntlige avtalen, eller om leveringsvilkårene må tolkes som et forbehold for leveringssvikt fra importør, som supplerer den muntlige avtalen. Det siste er kanskje den mest nærliggende tolkningen av den muntlige avtalen og leveringsvilkårene, sett i sammenheng.

Uansett, blir det et spørsmål om leveringsvilkårene kan anses vedtatt av Ås. Meningen er at studentene skal løse dette spørsmålet ut fra forventningsprinsippet basert på ulovfestet rett, og det kan ikke forventes at studentene skal gå inn på avtaleloven § 38b nr. 4, eller avtaleloven § 36, jf. § 37. En mulig måte å stille det sentrale spørsmålet på, er om Tastad/Hotpumps kan sies å ha en rimelig eller berettiget forventning om at disse leveringsvilkårene er akseptert av Ås. Hvor godt studentene kjenner rettspraksis om vedtakelse av standardvilkår vil nok variere. Antakelig, vil mange vise til Rt. 2004 s. 675 Agurkpinnedommen avsnitt 37, der ansvarsbegrensningen inntatt i slutteddelen ikke ble ansett vedtatt av kjøper i et næringsforhold. Høyesterett fremhevet blant annet at ansvarsbegrensningen ikke hadde vært omtalt i forhandlingene, ansvarsbegrensningen var ikke gitt noen fremtredende plass, og at den medførte en betydelig overføring av risiko.

Vår sak skiller seg fra dommen ved at vilkårene var tilgjengelige på nettsiden før avtaleinngåelse, og Ås har bevisst valgt å ikke klikke på dem. Samtidig, synes det ikke som han har klikket på aksept av dem eller lignende. Når det her er et forbrukerkjøp, vilkåret om leveringsforbehold har ikke vært omtalt mellom partene, og vilkåret innebærer en betydelig overføring av risiko for sen levering, synes det etter min vurdering nærliggende å falle ned på samme konklusjon. Det ble i så fall inngått en avtale ved utveksling av muntlige utsagn om levering 22. november, og levering skjedde først 18. desember. Det foreligger da en forsinkelse på rundt 28 dager/fire uker, jf. fklj. § 19.

Konklusjonen er som vanlig underordnet. De som eventuelt kommer til at det ikke foreligger en forsinkelse, må drøfte erstatningsspørsmålet subsidiært.

Forbrukeren kan kreve erstatning for tap han eller hun lider som følge av forsinkelse med mindre fire kumulative vilkår for fritak er oppfylt, jf. fklj. § 24 annet ledd. I dette tilfelle er den aktuelle hindring enten «angrep mot skip i Rødehavet» eller kjø gjennom «gjennom Suezkanalen». Denne omstendigheten rammer «en leverandør som selgeren har brukt» eventuelt en

transportør/kontraktsmedhjelper som denne leverandøren har benyttet til å oppfylle sin forpliktelse overfor selger/Hotpumps. Tredje ledd om såkalt dobbel force majeure, synes å komme til anvendelse. Det blir krevende for studentene å drøfte seg igjennom alle fritaksvilkårene i en slik situasjon med mulig «dobbelt force majeure». Det bør holde at de drøfter ett eller to av de fritaksvilkårene som synes å stå svakest. Det mest aktuelle fritaksvilkåret er om Hotpumps med rimelighet kunne ha overvunnet følgene av dette angrepet/køen gjennom Suez-kanalen. Ordlyden («med rimelighet») kan tilsa at det ikke skal så mye til før dette fritaksvilkåret er oppfylt, men studenten bør vite at formuleringen først og fremst er ment å utelukke mer teoretiske umulighetsbetraktninger, og at kravet er strengt. Forarbeidene til kjøpsloven § 27 benytter formuleringer som så «ekstraordinært tyngende å oppfylle at forholdet etter en objektiv vurdering må sies å utgjøre en hindring for oppfyllelse» eller en «belastning som objektivt sett ligger utenfor forutsetningene ved et kjøp av den aktuelle art», jf. Ot. prp. nr. 20 (1986-87) s. 60. At tilsvarende pumper fra USA kostet dobbelt så mye i innkjøp, er neppe tilstrekkelig.

Et annet spørsmål er om det uansett ville ha oppstått en forsinkelse, selv om Hotpumps straks hadde bestilt tilsvarende pumper fra USA. Det vil jo gjerne ta litt tid å skaffe varer fra andre. Det er ingen opplysninger om dette, og det er da nærliggende å legge til grunn at forsinkelse kunne vært unngått om Hotpumps umiddelbart etter at de ble kjent med hindringen, hadde foretatt en bestilling fra leverandør i USA. Når hindringen (eller følgende av den) med rimelighets kunne vært overvunnet, er det ikke grunnlag for fritak for erstatningsansvar. Sett på bakgrunn av anførselene, må dette fritaksvilkåret drøftes. Etter min vurdering bør de studenter som ikke foretar subsidiære drøftelser ikke trekkes for det.

De studenter som kommer til at dette fritaksvilkåret er oppfylt, er tvunget til å drøfte ytterligere vilkår før de har et grunnlag for en konklusjon. Et annet fritaksvilkår som kan være aktuelt å drøfte, er om Hotpumps leverandør, som har påtatt seg ansvaret for transporten fra Asia til Norge gjennom Suez, med rimelighet kunne ha tatt faren for hindringen i betraktning. Den aktuelle omstendigheten er beskrevet som «angrep mot skip i Rødehavet» som medførte at «all skipstrafikk gjennom Suezkanalen [var] forsinket». Det kan argumenteres godt for at den som har påtatt seg transportrisikoen, og lagt til grunn sjøtransport gjennom Suez-kanalen, må ha tatt risikoen for forsinkelser gjennom Suez i betraktning. Det synes ikke å være noen full stopp, og det er diskutabelt om angrep på skip i dette området er en typisk risiko ved en slik transport eller en uventet og ekstraordinær risiko.

Et annet fritaksvilkår som er tvilsomt i dette tilfelle, er om Hotpumps (selgeren selv) med rimelighet kunne ha tatt hindringen i betraktning. Selger har jo faktisk et leveringsforbehold rettet mot nettopp forsinkelser knyttet til tilgjengelighet fra importør i sine leveringsvilkår, så det er jo nærliggende å komme til at heller ikke dette fritaksvilkåret er oppfylt.

De øvrige fritaksvilkårene synes det ikke å være så mye å si om, og skulle det være enkelte studenter som kommer til at de tre ovennevnte fritaksvilkår er oppfylt, så er det nærliggende å falle ned på at de øvrige vilkårene for fritak er oppfylt uten videre drøftelser.

Verken årsakssammenheng, påregnelighet eller lemping synes å reise aktuelle tvilsspørsmål knyttet til dette kravet, jf. fkjl. § 52 og § 54.

3.3 Krav om erstatning for tapt verdi på vinen – kroner 100.000 – begrunnet i at varmpumpene i kjelleren måtte anses mangelfulle.

Partene har kommet med mange anførsler når det gjelder dette kravet. Ås har vist til hjemmesiden som uttrykkelig opplyste at pumpene «passet for alle typer hus», og at Tastad hadde opplyst at pumpene hadde høyest kvalitet på markedet. Videre har Ås gjort gjeldende at Tastad, som profesjonell, burde ha opplyst om det dersom kjelleren var slik at varmpumpen ikke ville klare å sørge for akseptabel innetemperatur gjennom vinteren. Tastad derimot har anført at Ås måtte forstå at hvor godt pumpene virker kom an på hvor godt huset var isolert, og at det kunne bli problemer i kjelleren der alle kunne kjenne at det trakk fra de gamle vinduene.

Mitt utgangspunkt er at det ikke er noen holdepunkter for at varmpumpen i kjelleren ikke har hatt den effekten i watt som den skulle ha. Den fungerer i utgangspunktet slik den skal, men spørsmålet er om det er gitt uriktig informasjon eller for lite informasjon/veiledning om varmpumpens egnethet som (eneste) varmekilde i kjelleren. De aktuelle lovbestemmelsene synes å være fkjl. § 16 (1) c (uriktige opplysninger) og § 16 (1) b (mangelfulle opplysninger).

Fkjl. § 15 (1) fjerde punktum (særlige formål) kan også være aktuell, men jeg heller mot at det ikke er et særlig formål å benytte en varmpumpe til å varme kjelleren. Det er en del av det vanlige formålet med en varmpumpe å varme opp areal innendørs. Noen vil kanskje tenke at det er et særlig formål at pumpen skal passe akkurat for Ås' hus, men jeg heller nok mot at oppvarming av inneareal uansett ikke er et særlig formål for en varmpumpe.

Det synes ikke nødvendig å vise til § 16 (2) siden opplysningene er gitt av selger selv eller på selgers egen hjemmeside. Bestemmelsene i fkjl. § 17 og § 18a synes ikke aktuelle.

Jeg drøfter først om det er gitt uriktige opplysninger, jf. fkjl. § 16 (1) c. Det fremgår at Tastad sa at varmpumpene hadde høyeste kvalitet på markedet. Så vidt jeg kan se, er det ingen holdepunkter for at dette er en uriktig opplysning («ikke svarer til opplysninger som selgeren ... har gitt om tingen eller dens bruk»). Kvaliteten på varmpumpen kan være høy selv om den ikke var tilstrekkelig som varmekilde i den kjelleren.

Et annet spørsmål er om dette er såkalt «selgerprat» som uansett ikke kan anses som en tilstrekkelig presis og konkret opplysning. Et slikt forbehold for «selgerprat» er beskrevet i forarbeidene til kjøpsloven, jf. Ot. prp. nr. 80 (1986-87) s. 60, men må antas å gjelde også i forbrukerforhold. Antakelig, vil en del studenter ta opp spørsmålet om «selgerprat», men de sterkeste studentene bør se at det også er et spørsmål om dette utsagnet i det hele tatt er uriktig.

Det fremgår videre av selgers hjemmeside at pumpene «passet for alle typer hus». Heller ikke dette fremstår for meg som en uriktig opplysning. Etter min mening kan man ikke konkludere med at varmpumpen ikke passer for denne type hus, selv om den ikke synes tilstrekkelig som eneste varmekilde i kjelleren (eller for hver etasje). Det er ingen holdepunkter for at varmpumpen ikke passer eller ikke er egnet som varmekilde for Ås' hus, men spørsmålet er om den er tilstrekkelig som eneste varmekilde for kjelleren.

Det fremgår videre at Tastad forklarte at med et så stort hus burde Ås ha en pumpe i hver etasje og kjelleren, hvis han ville ha varme der. Heller ikke her sier Tastad direkte at varmpumpen vil være en tilstrekkelig varmekilde for kjellerarealet, men spørsmålet er om denne opplysningen, uten nærmere presisering, kan ha gitt Ås rimelig grunn til å tro at den vil være egnet som en tilstrekkelig varmekilde

for kjelleren selv vinterstid. Etter min vurdering er det mest nærliggende å drøfte dette som en mulig mangelfull opplysning. Har Tastad ved ikke å ta et forbehold for varmepumpens kapasitet, som eneste varmekilde for kjelleren, «forsømt å opplyse om forhold ved tingen eller dens bruk som han ... burde kjenne til, og som forbrukeren hadde grunn til å regne med å få», jf. § 16 (1) c?

En varmepumpe sprer ut varme fra en kilde og vil ha en maks effekt. Jeg vil anta at de fleste som har en varmepumpe, på samme måte som undertegnede, har mye glede av den, selv om den ikke alene varmer opp hele etasjen.

Et mulig utgangspunkt her er at det er den enkelte boligeier som selv må vurdere oppvarmingsbehovet for egen bolig, herunder kjelleren, og at den enkelte selger av en varmekilde har ansvaret for at den har den lovede effekt mv., men ikke for om den er tilstrekkelig til å dekke kjøpers oppvarmingsbehov alene. I så fall, kan ikke selgeren sies å ha forsømt å opplyse om forhold ved varmepumpen eller dens bruk. Et annet utgangspunkt er at når selgeren foretar en befarings hos kjøper, så har selgeren også et ansvar for å tilkjenne i hvilket omfang varmepumpen kan forventes å dekke kjøpers oppvarmingsbehov.

Jeg heller mot at veiledning knyttet til kjøpers samlede oppvarmingsbehov for kjelleren faller utenfor ordlydens formulering «forhold ved tingen eller dens bruk». Alternativt, at selger ikke kan sies å ha «forsømt» å opplyse om varmepumpens kapasitet til alene å dekke kjellerens oppvarmingsbehov gjennom kalde vintre. Det er også et spørsmål om selger «burde» forstått at kjøper tenkte å ha varmepumpen som eneste varmekilde for kjelleren. Det er nærliggende å forstå oppgaven slik at det var andre ovner i kjelleren på befaringsstiden, og at Ås først fjernet de gamle panelovnene etter at varmepumpene var montert.

Enten studentene kommer til at det foreligger en mangel på grunn av villedende eller mangelfulle opplysninger/veiledning om varmepumpens egnethet som eneste oppvarmingskilde eller ei, bør studentene drøfte (eventuelt subsidiært) om vilkårene for erstatning for skade på vinen er oppfylt. Etter fkjl. § 33 kan forbrukeren kreve erstatning for tap han eller hun lider som følge av at tingen har en mangel. Kommer man til at varmepumpen har en mangel fordi den ikke dekker oppvarmingsbehovet i kjelleren, så foreligger det årsakssammenheng («følge av»).

Enkelte studenter drøfter om selger er erstatningsansvarlig for skade på vinen etter forbrukerkjøpsloven § 34 om produktskader. De studenter som ser denne problemstillingen må få et pluss om drøftelsen er fornuftig. (De studenter som kommer til at det ikke foreligger en mangel, kan neppe forventes å gå så langt i en subsidiær drøftelse.) Første ledd i bestemmelsen presiserer at den alminnelige erstatningsbestemmelsen i fkjl. § 33 også dekker produktskader, men bare «skade på gjenstander som salgstingen brukes til fremstilling av, eller som har nær og direkte sammenheng med salgstingens forutsatte bruk». Hvis vinsamlingen ikke anses for å ha «nær og direkte sammenheng» med varmepumpens forutsatte bruk, vil selger bare være erstatningsansvarlig for skaden dersom selger ikke klarer å godtgjøre at skaden ikke skyldes feil eller forsømmelse på selgers side (såkalt presumsjonsansvar).

Uttrykket produktskade passer ikke så godt når en eventuell mangel er forsømt veiledning om tingens egnethet som eneste varmekilde. Men hvis det først foreligger en mangel, er det nok rett å se skaden på vinsamlingen som en produktskade, slik at spesialregelen i fkjl. 34 kommer til anvendelse. Grensen mellom fkjl. § 34 første og annet ledd skal trekkes på samme måte som grensen mellom direkte og indirekte tap i kjøpsloven § 67 annet ledd d. Etter min vurdering synes mest nærliggende å komme til

at det ikke er så nær og direkte sammenheng mellom vinsamlingen og varmpumpens forutsatte bruk, som det er mellom tøyet og vaskemaskinen eller mellom agurkene og bambuspinnene, jf. Rt. 2004 s. 675. Antakelig gjelder det da et presumsjonsansvar for selger for denne skaden. Men kommer man først til at det er en mangel (selger har «forsømt» å opplyse/veilede), så er vel også kravet til ansvarsgrunnlag etter fkjl. § 34 annet ledd oppfylt.

Et mer tvilsomt spørsmål er om skadene på vinen går utover det selgeren «med rimelighet kunne ha forutsett som en mulig følge av kontraktsbruddet», jf. fkjl. § 52. Det er ingen holdepunkter for at selger kjente til at det ble oppbevart vin i kjelleren. Skader på en «svær samling med svært dyre og eksklusive» Bordeaux-viner er nok på grensen til hva en selger av varmpumper med rimelighet kunne ha forutsett. I tillegg er det på mange måter rimelig at kjøper selv bære ansvaret for å påse at disse oppbevares med rett temperatur i kjelleren i hans bolig gjennom en usedvanlig kald vinter. Samtidig, er det nokså uklart hvor terskelen for det upåregnelige skal trekkes, så løsningen er usikker og begge konklusjoner synes faglig forsvarlige.

4. Noen avsluttende kommentarer

Oppgaven reiser sentrale spørsmål om forholdet mellom kjøpsloven og forbrukerkjøpsloven, og reglene om selgers erstatningsansvar ved forsinkelse og mangler. Problemstillingene er godt dekket i pensumlitteraturen og på undervisningen.

Tilbakemeldingene på sensormøte 19. juni tilsier at flere studenter har oversett sentrale problemstillinger som vedtakelsesspørsmålet (varierer om forutsetter at importforbeholdet er avtalt eller ikke) og dobbel force majeure, og flere skiller ikke klart mellom erstatning i og utenfor kontrakt. De fleste som trekker inn deliktsretten synes imidlertid også drøfte de sentrale erstatningsbestemmelsene i forbrukerkjøpsloven. Enkelte har kommet til at kjøpsloven kommer til anvendelse. Hovedinntrykket er likevel at mange har fått en del ut av kjernespørsmålene knyttet til kjøp/forbrukerkjøp, erstatning ved forsinkelse og erstatning ved mangel, og det foreløpige inntrykket på sensormøte var at det lå an til å bli få strykbesvarelser. Det var enighet på sensormøte om at dette hovedinntrykket, så langt, ikke skulle påvirke terskelen for bestått/ikke bestått.

Tilbakemeldingene tilsier videre at overgangen til skoleeksamen, uten tilgang til andre kommentarer i LovdataPro enn rene henvisninger, har ført til at man har unngått lange standardiserte tolkningsdrøftelser (ofte lite tilpasset omstendighetene i den aktuelle sak). Subsumsjonsdrøftelsene synes å ha blitt bedre og mer fyldige.

Bedømmelsen beror, som vanlig, på en helhetsvurdering av om studenten viser tilfredsstillende kunnskaper, ferdigheter og metodisk kompetanse. Det sentrale er først og fremst om studentene klarer å formulere presise rettslige problemstillinger som utledes fra rettskildene, og om studentene klarer å foreta selvstendig og presise tolknings- og subsumsjonsdrøftelser. Dette er viktigere enn at innholdet i alle relevante rettskilder er gjennomgått og beskrevet. Som vanlig vil de studenter som ikke har forstått reglene eller som skriver svært upresist, være mest aktuelle for ikke-bestått. Hull i besvarelsen (alle spørsmål er ikke besvart) og faglige misforståelser (typisk å løse erstatningskravene utelukkende ut fra deliktsretten), må selvsagt trekke betydelig ned, men trenger ikke føre til stryk om andre deler av besvarelsen klart er tilfredsstillende besvart. De studenter som kommer til at kjøpsloven skal anvendes, vil normalt heller ikke ha gitt en faglig god begrunnelse for det, og må dermed trekkes, men det skal ikke trekkes for følgefeil.

Meningen med denne sensorveiledningen er ikke på noen måte å angi en standard for alle de problemstillinger som den enkelte student kan forventes å se og problematisere, men heller å løfte fram alle de problemstillingene som studentgruppen som helhet kan tenkes å komme innom.

Asker, 22. april/revidert 19. juni

Anders Mikelsen